

Prešporski pornó

Pozsony, 2024. május 20. – *1969 elején még állt a zsinagóga a pozsonyi Hal-téren, mint ahogy a Vödric negyed is, de a kegyetlen szabadságtalanság felhői Csehszlovákia felett vonultak. Kíméletlenül és szemérmetlenül lerombolták a múltat, az "örömteli jövő" reményében, amely itt marad örök időkre, és soha másképp. A normalizálódás idejéről mesél **Valeria Schulczová** szerző-rendező, a **Prešporski pornó** című új előadásában, amelyet a **Pavol Országh Hviezdoslav Színház** mutatott be a **2024. május 16-i** premieren.*

A Prešporski pornó - két idősíkból játszódik, hat hónappal a szovjet megszállás után, valamint a kemény normalizáció és a peresztrojka közötti időszakban.

Az úgy nevezett „normalizálódás” időszakát meséli el, amely nemcsak a társadalmat, hanem a színházat és a kultúrát is jelentősen érintette. A szovjet csapatok területünkre való bevonulásával kezdődött, és a szelíd forradalommal ért véget. A huszonegy éves időszakban az országban megindult demokratizálódási folyamatok megtorpanak, és visszatért a kommunista rendszer önkényes uralma. Megszilárdult az egypártrendszer, erősödött a rendőri apparátus és az állambiztonság hatalma, szakértőket távolítottak el a tömegmédiában, a kultúrában, az igazságszolgáltatásban, társadalmi és politikai szervezetek vezetőit eltávolították. Az értelmiségieket és a tömegmédiában dolgozókat vizsgálták. Az állami hatóságok új törvényekkel és intézkedésekkel korlátozták a televíziót, a rádiót és a sajtót. A képviselőket eltávolították a nemzeti bizottságokból. Politikailag megbízható személyeket telepítettek a helyükre. A tudományos intézetekben, egyetemeken és kulturális intézményekben ellenőrzéseket végeztek. Cenzúrát alkalmaztak. A szakértelmet felváltotta a hűbárség. Diktatúrában, a szabadság hiányában és félelemben éltünk. Engedelmesen, alázatosan, a méltóság nélkül, reménytelenül, megtörtén. Személyi fejlődésünk és az ország fejlődése megállt.

Ma a szakadék fölött állunk, belenézünk, és ugyanazt látjuk. Az egyik fél hatalma, a rendőrség arroganciája, a titkosszolgálat ellenőrzése, tisztogatások, szakértők elmozdítása vezető pozíciókból, az állami média ellenőrzésére és manipulálására, a magánszemélyek megfélemlítésére, az igazságszolgáltatás ellenőrzésére, a kulturális intézmények és művészek vizsgálata, a kisebbségek megbecstelenítése, a

Sídlo:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Laurinská č. 20
811 01 Bratislava

Korešpondenčná adresa:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Gorkého 478/17
811 01 Bratislava

dpoh@dpoh.sk

www.dpoh.sk

természeti környezet iránti abszolút tiszteletlenség, a demokráciát és a gyengéket védő intézmények elhallgattatásának kísérlete, nepotizmus, aljasság, kegyetlenség, cinizmus, gyűlölet, megaláztatás, hazugság, megfélemlítés, veszélyes manipuláció és az igazság torzítása. Akárcsak akkor, ma is a Nyugat a fő ellenség. Mindezt az orosz testvér, a megszálló várakozó, a vigyázó szeme alatt.

Még mindig demokráciában élünk, de a szabadság és a diktatúra közötti határ törékeny. Nem kellene túlélnünk a mélybe zuhanást.

A **Prešporski pornó** című produkció témája, amely a színház más dramaturgiai irányzataiból (**Pozsonyi Táncklub, Pressburger Fight Club**) következik, eredetileg csak egy pillantás volt a múltba. De nem az. Ma is figyeljük azokat, akik nem riadnak vissza attól, hogy gátlástalanul megragadják a hatalmat, rombolják, kifosztják, betiltsák, saját képükre fordítsák az eseményeket, fekete-fehér, vagy inkább szürke világlátásukban, hazudnak. Ez ismét megmutatja, mennyire fontos a kortárs színház megteremtése, amely itt és most megnevezi a dolgokat. Annál is inkább, ha fennáll a veszély, hogy hazánk történelme megismétlődik.

Valeria Schulczová rendezésében a szereplők - Annamária Janeková, Bronislava Kováčiková, Milo Kráľ, Martin Madej, Kristína Tormová, Anikó Vargová, Marcela Cmorejová, Martin Hasák és Martin Dohňanský. A produkció dramaturgia Tereza Hladká, a zenét Marcela Cmorejová szerezte. A díszlet és a jelmez tervek Pavol Andraško készítette, a jelmezek társszerzője Valeria Schulczová. A **Prešporski pornó** a DPOH utolsó premierje a 2023/2024-es szezonban.

„Eredetileg egy másik szöveget kellett volna színre vinnünk, aminek megvalósítását a következő évad elejére toltuk, és úgy döntöttünk, hogy most reagálunk a társadalmi paradigma változására. Nemcsak az értékorientáltságunk kezd megváltozni, hanem az ország átalakulása is elkezdődött a kultúra révén, az alkotók, az intézmények és a hatalom akarja eldönteni, hogy mi is a művészet. Mi legyen méltó a nemzethez, Isten fényéhez és az állami finanszírozáshoz. Ugrásszerűen megyünk visszafelé, és ez már nem örömteli vagy mulatságos. A múlt kopogtat az ajtónkon, mert egyszer becsaptuk előtte azt az ajtót. Soha nem harcoltunk igazán a szabadságért, és ezért nem szeretjük. A művészetnek is látnokinak kell lennie. Azt akarom hinni, hogy sötét vízióink soha nem válnak valósággá, így meg kell tapasztalnunk azt, amit az előttünk álló generációk. Egy teljesség elég egy élethez. Bár a nagyszüleink tiltakozhatnak, hogy ketten életben maradhatnak. De néha hasznos megjegyezni egy jó tanácsot – ezt ne otthon próbáld ki” – mondja Valeria Schulczová, a darab szerzője, a Prešporski pornó produkció rendezője.

https://www.youtube.com/watch?v=J_NbetYypjw

A produkció első része 1969 februárjában játszódik Pozsonyban, a Hal téri neológiai zsinagógában, amely akkoriban televíziós stúdióknak adott otthont. A fiatal rendező felfrissíti Hviezdoslav Herodes és Herodias című tragédiáját, amely mindenekelőtt a hatalomról, annak emberre gyakorolt káros hatásáról és az ahhoz vezető útról szól, amelyben párhuzamok fedezhetők fel a normalizációs rendszer nehéz kezének kezdetével. Az intrikák elpusztítják az erkölcsösöket, mert ők állítják fel lelkiismeretük tükrét. A jellemtelenek meg akarnak szabadulni a jellemmel rendelkező emberektől. A lelkiismeret, vagy inkább a saját hibáinak tudatosítása az, ami Heródes és Heródiás történetében, de több olyan színész történetében is megmozgatja a drámai szereplők sorsát, akiknek magasabb hatalmat kellett szolgálniuk. Mert muszáj volt. Mert nem tehettek mást. Ekkor a zsinagógának már csak két hónapja volt hátra.

Sídlo:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Laurinská č. 20
811 01 Bratislava

Korešpondenčná adresa:
Divadlo P. O. Hviezdoslava
Gorkého 478/17
811 01 Bratislava

dpoh@dpoh.sk

www.dpoh.sk

Megváltozott a társadalmi légkör, fontos volt a haladás és a fényes holnap. A régit lebontották, újat építettek. Feszült volt a helyzet az országban. A prágai Vencel téren akkoriban felgyújtotta magát Ján Palach diák, tiltakozásul az egyre terjedő kilátástalanság ellen. Búcsúlevelében különösen a cenzúra azonnali eltörlését követelte. Egy hónappal később Jan Zajíc diák követte. Palach, Zajíc és még sokan mások fáklák voltak, amelyek meg akarták mozgatni a néma többség lelkiismeretét.

A **Prešporski pornó** második része közvetlenül a színházba szállítja a közönséget, ahol a Csehszlovák Televízió szórakoztató műsorát forgatják. A valódi szocializmus korszakát éljük. A kollektív szórakoztatás a párt polgárok nevelésének eszköze. Kenyér és játékok. Pontosabban a biztonság és a televízió. Két, első pillantásra eltérő esemény azonban sokkal közelebb áll egymáshoz, mint amilyenek látszik.

"A produkció nagy értéke, és talán a közönség vonzereje is az élőzene használata, amely teljessé teszi a hangulatot. Látom, mit tesz az emberekkel, ha élő hangszereket hallanak, élő zenészeket látnak. Növeli a varázslatot. a színház ereje – itt és most van, mindig más, és soha nem teljesen egyforma" – teszi hozzá Tereza Hladká, a darab dramaturgja.

A **Prešporski pornó** produkció premierjének kísérőprogramja részeként a DPOH megnyitja **Albert Vlk** rendező és művész férfi aktjaiból a **'MEN' PORject**, című kiállítást, amelyet a DPOH nézői minden előadás előtt tekinthetnek meg június végéig a színház első emeleti előterében.

Az Ország Hviezdoslav májusi színházi podcastjának témái a **Prešporski pornó és a normalizáció időszaka** lesz. Az interjú felkérést a Prešporski pornó produkció színésznője - Vargová Anikó és a Szlovák Nemzeti Színház dramaturgja, Darina Abrahámová elfogatták, a színházban tapasztalt normalizálódásról mesélnek. A podcast felvétele **május 27-én 15.00 órakor** lesz a DPOH-ban.

A DPOH 2023/2024-es színházi évadjának ambíciója és az alkotók szándéka, hogy megpróbáljuk megérteni a múltunkat, ne féljünk mögé nézni, szembenézzünk vele, kritikusak legyünk vele, ne hunyjuk le a szemünket és ne felejtsük el, amikor a jövőbe tekintünk.

https://vstupenky.dpoh.sk/event-detail/66226ffa1b234e0de46ab31b/?lang=sk_SK

Prešporski pornó

Bemutató: 2024. május 16

Szerző Valeria Schulczová **Rendező** Valeria Schulczová **Dramaturgia** Tereza Hladká **Zene** Marcela Cmorejová **Jelenet** Pavol Andraško **Jelmezek** Pavol Andraško, Valeria Schulczová **Főszereplők** Annamária Janeková, Bronislava Kováčiková, Milo Král, Martin Madej, Kristína Tormová, Anikó Vargová, Marcela Cmorejová, Martin Hasák, Martin Dohňanský

A Színház repertoárja P.O. Hviezdoslava: <https://dpoh.sk/repertoar/>

Jegyek online értékesítése előadásokra: <https://vstupenky.dpoh.sk/>

Színház pénztára P.O. Hviezdoslava – Kioszk DPOH: Laurinská 20, Pozsony

Hétfőtől péntekig 14:00-19:00, szombaton és vasárnap pedig egy órával az előadás előtt.

www.dpoh.sk / FB/IG - DPOH